

Türkiye Cumhuriyeti Ordusu, Subay ve askerî memur ve muadille-riyle astsubayların giyeceğine dair kanun lâiyhası ile Maraş Mebusu Halil Gürün'ün, Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay, astsubay ve askerî memurlarına eğitim ve günlük hizmet melbusatı verilmesine dair kanun teklifi ve Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/450, 2/326)

Türkiye Cumhuriyeti Ordusu, subay, askerî memur ve muadilleriyle astsubayların giyeceğine dair kanun lâiyhası (1/450)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 983/2666

23 . XI . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Millî Müdafaa Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 13 . XI . 1959 tarihinde kararlaştırılan Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay, askerî memur ve muadilleriyle astsubayların giyeceğine dair kanun lâiyhasının, esbabı mucibesıyla birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

4108 sayılı Kanun mucibince subaylara, 5802 sayılı Kanunun 19 ncu maddesi mucibince de astsubaylara, erata mahsus elbise, kaput ve ayakkabı verilmektedir. Bugünün icaplarına ve vazifelerinin arz ettiği hususiyetlere göre subay ve astsubayların bir kısmı eğitimde ve kıta başında vazife gördükleri halde bir kısmı karargâhlarda çalışmaktadırlar. Subay ve astsubayların 2771 sayılı Ordu Dahili Hizmet Kanununun 33 ncu maddesinin vaz'ettiği üniforma giymek mecburiyeti muvacehesinde giyeceğe mütaallik hükümlerin günün icapları ile vazifenin arz ettiği hususiyete uygun olarak değiştirilmesi lüzumlu görülerek bu kanun lâiyhası hazırlanmıştır.

Lâiyhanın 1 nei maddesinde : Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay ve astsubaylarından hazaarda takım, bölük, tabur, alay, tugay ve muadili birliklerle eğitimle ilgili müessese ve okullarda, bilûmum gemi ve deniz vasıtalarında, hava kuvvetlerinin belirli mevzilerinde ve vilâyet jandarma kumandanlıklarında görevli olanlara eğitimde ve faal kıta hizmetinde bulunmaları sebebiyle erata mahsus elbise, kaput ve ayakkabının eğitim giyeceği olarak verilmesi,

2 nei maddesinde : Seferde ve fevkalâde hallerde kısmî seferberlikte, büyük manevralara ve her hangi bir harekâta iştirak eden subay ve astsubaylara eğitim giyeceğinin İcra Vekilleri Heyeti kararıyla verileceği,

3 ncü maddesinde : Bütün subay ve astsubaylara Kıyafet Kararnamesiyle tesbit edilmiş bulunan günlük hizmet giyeceğine mahsus bir elbiselik, bir kaputluk ve bir ayakkabının verileceği, 4 ncü maddesinde : Eğitim giyeceği ile günlük hizmet giyeceğinin miadları ve yenilenmesi esasları yer almış bulunmaktadır.

Lâyihanın muvakkat maddesinde askerî memurlarla muadilleri (Bando öğretmenleri) ve gedikli subayların, adedleri az ve statüleri de muvakkat olduğundan, eğitim ve hizmet giyeceğinden faydalanmaları nazarı itibara alınmıştır.

Lâyihanın 5 nci maddesi kaldırılan hükümlere ve 6 ve 7 nci maddeleri meriyet ve icra maddelerine dairdir.

Maraş Mebusu Halil Gürün'ün, Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay, astsubay ve askerî memurlarına eğitim ve günlük hizmet melbusatı verilmesine dair kanun teklifi (2/326)

20 . IV . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay, astsubay, ve askerî memurlarına eğitim ve günlük hizmet melbusatı verilmesine dair kanun teklifimi ilişik olarak sunuyorum. Gerekli muamelenin icrasına emirlerinizi saygılarımla rica ederim.

Maraş Mebusu
Dr. Halil Gürün

ESBABI MUCİBE

İkinci Dünya Harbi sırasında, 4108 sayılı Kanunun ikinci maddesine dayanan 15 . VIII . 1941 gün ve 2/16425 sayılı Vekiller Heyeti kararıyla subay ve askerî memurlara birer kat melbusat tahsisi derpiş edilmiş bulunmaktadır. Bu karar mezkûr kanunun birinci maddesi hükümleri mahfuz tutularak, ikinci maddedeki «Fevkalâde haller» mucip sebebine istinaden ısdar olunmuştur.

Hükümetin salâhiyetli mercileri yakında Millî Korunma Kanununun ilga edileceğini mükerreden ve katiyetle beyan etmiş bulunuyor. Bu ilga keyfiyeti ise fevkalâde hallerin fiilen hitamı demektir. Bu şekilde 18 seneden beri subay ve askerî memurlara yapılmakta olan ve nevema müktesep bir hak halini almış bulunan melbusat tahsisi de hitama ermiş olacaktı.

4108 sayılı Kanunun ikinci maddesi, bu tahsisi yalnız «Sefer» ve «Kısmi Seferberlik» gibi, İkinci Dünya Harbi sırasında vâkı olan hallere değil, «Büyük manavralara» da şâmil bulundurmaktadır. Başta NATO olmak üzere âzası bulunduğumuz milletlerarası anlaşma ve andlaşmalar Cumhuriyet ordusu Kara, Hava ve Deniz birliklerini milletlerarası Büyük Manevralarda, hemen de, mütemadi ve mütevali bir şekilde vazifeli kılmaktadır. Yalnız bu sebepler dahi yukarıda zikredilen Vekiller Heyeti Kararının devamını mecburi kılar. Kaldı ki; 2771 sayılı Ordu Dahilî Hizmet Kanununun 33 ncü maddesi ile, bu kanuna muvazi olarak ihzar edilen Ordu Kıyafet Kararnamesi, askerî şahısları hizmet esnasında üniforma ilbası ile mükellef tutmakta ve üniformayı, eğitim ve günlük hizmet giyeceği olarak iki tipte standardize etmiş bulunmaktadır. 4108 sayılı Kanun hükümleri eğitim giyeceğini katî ve vazih olarak tahsise raptetmekte iken, günlük hizmet giyeceği şanta bağlı bir halde bırakılmıştır. Subay, astsubay ve askerî memurlara kıyafet mükellefiyeti yükliyen hükümlerin Cumhuriyet Hükümetlerini, zimnen de olsa, bunların tahsisini teminle vazifeli kılması tabiidir.

Her şeyin üstünde, beynelmîlel politika, milletler gruplarının askeri vaz'ı, üzernide yaşadığımız bölgenin jeopolitik durumu ve bağlı bulunduğumuz milletlerarası anlaşma ve andlaşmaların bize yük-

lediği mükellefiyetler, iktisadi sahada devamını münakaşalı ve hattâ lüzumsuz telâkki edebileceğimiz Fevkalâde Hallerin askerî sahada olanca ehemmiyeti ile kendini hissettirmekte ve bu hallerin devamını kabule bizi âdetâ icbar etmektedir.

Bu cihetle teklif, yukarıda zikredilen kararname hükümlerini kanunlaştırmak ve aynı zamanda aşağıda zikredilen cihetleri kanuni esaslara raptetmek gayesiyle hazırlanmıştır.

a) Teklifte süratle motorize olan ordumuzun eğitim sistemindeki değişiklikler, ve bilhassa toplu eğitim sistemi göz önünde tutularak giyecek tahsisi takımdan alaya kadar (Alay dâhil) fiilen kıtada hizmet eden subay, astsubay ve diğer vazifelilere teşmil edilmiştir.

b) Tugay ve daha ileri kademeler karargâhları mensuplarıyla, müesseselerde vazifeli olup eğitimle fiilen meşgul olmayanlara, Ordu Kıyafet Kararnamesi hükümleri de dikkate alınarak, yalnız günlük hizmet giyeceği tahsisi derpiş edilmiştir.

Halen mer'î 4108 ve 5802 sayılı kanunlar bilûmun subay, astsubay ve askerî memurlara eğitim giyeceği tahsisini, 15 . VIII . 1941 gün ve 2/16425 sayılı Kararname ise ikinci kat melbusat tahsisini temin etmekte olduğundan, işbu teklif muvazeneyi Umumiyeye yeni bir külfet yüklemeyecektir.

MARAS MEBUSU HALİL GÜRÜN'ÜN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay, astsubay ve askerî memurlarına eğitim ve günlük hizmet melbusatı verilmesine dair kanun teklifi.

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ordusunun Kara, Deniz, ve Hava kısımları ile, Jandarma, Gümrük ve Orman Muhafaza teşkillerinde müstahdem bilûmun subay ve astsubaylara takımdan alaya kadar (alay dâhil) kıt'alarda bulunanlar ile, sınıf okullarında vazifeli olanlara; eğitim giyeceği olarak erata mahsus birer kat elbise, birer çift çizme veya fotin ve birer kaput verilir.

Deniz Kuvvetlerinde muadili vazifelerde istihdam edilenlere erat elbisesi yerine Deniz subaylarına mahsus iş elbisesi ile Deniz erlerine mahsus birer kaput ve birer çift ayakkabı verilir.

MADDE 2. — Birinci maddede zikredilenler ile bu, madde dışındaki hizmetlerde vazifeli bulunan subay ve astsubaylara, eğitim melbusatı tutarı dâhilinde, Ordu Kıyafet Kararnamesine göre, günlük hizmet melbusatı olarak birer kaputluk ve elbiselikle, birer çift ayakkabı verilir.

MADDE 3. — Sefer, kısmi seferberlik, büyük manevralar ve her hangi bir harekâтта, birinci madde dışındaki subay ve astsubaylardan

hangilerine eğitim melbusatı verileceği Millî Müdafaa Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunur.

MADDE 4. — Subay sınıfına geçmemiş olup da subaylara muadil kıyafet taşıyan askerî memurlarla bando öğretmenleri ve Deniz gedikli subayları mahalli istihdamlarına göre, yukarıda yazılı melbusattan ancak birine müstahak olurlar.

MADDE 5. — Eğitim giyeceğinin muadilleriyle yenilenmesi erat melbusatı hakkındaki hükümlere tâbidir. Günlük hizmet giyeceğinin muadilleriyle yenilenmesi Millî Müdafaa Vekâletince tâyin ve tertibolunur.

MADDE 6. — Subay ve askerî memurlara elbise, kaput, çizme veya fotin verilmesine dair 4108 sayılı Kanun mülğadır.

MADDE 7. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No. 1/450, 2/326

Karar No. 14

20 . I . 1960

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Ordusu, subay, askerî memur ve muadilleriyle astsubayların giyeceğine dair kanun lâyihası ile Maraş Mebusu Halil Gürün'ün, Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay, astsubay ve askerî memurlarına eğitim ve günlük hizmet melbusatı verilmesine dair olan kanun teklifi okundu :

Neticede encümenimizin ittifakla verdiği karar mucibince Hükümet lâyihası esas alınarak ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere edildi :

Lâyihanın mucip sebepleri encümenimizde de yerinde mütalâa edilerek 1, 4, 5, 6, 7 nei maddelerinin aynen kabulüne; 2 nei maddeye sarahat sağlamak maksadiyle (Ayrıca) kelimesi ilâve edilerek;

3 neü maddeye, verilecek günlük hizmet elbiselerinin muhtelif sebeplerle miatları dolmadan veya miatları hitamında geri alınabileceği

ve bunun mahzurlu bir durum olup karışıklıklar tevli dedebileceği nazarı itibara alınarak verilen elbiselerin geri alınmamak kaydiyle verileceği yolunda bir kayıt konularak kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince takdimen ve müstacelen görüşülmek temennisiyle Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.
Millî Müdafaa Encümeni

Reisi
Nevşehir
Z. Üner

M. M.
Nevşehir
H. H. Ülkün

Kâtip			
İçel	Elâzığ	Erzurum	
Y. Karabulut	C. Dora	M. Zeren	
İstanbul	İstanbul	İstanbul	
N. Ataç	M. Kemalçeri	T. Yazıcı	
İzmir	Konya	Niğde	
F. Uçaner	İ. A. Akdağ	A. Eren	

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/450, 2/326

Karar No. 88

24 . IV . 1960

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay, askerî memur ve muadilleriyle astsubayların giyeceğine dair Millî Müdafaa Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 23 . XI . 1959 tarihli ve 71-983/2666 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası ile bu mevzua dair kanun teklifini tevhidten tetkik ve müzakere eden Millî Müdafaa Encümeni mazbatası Encümenimize havale edilmiş olmakla tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası; gerekçesinde de arz ve izah edildiği üzere 4108 sayılı Kanun gereğince subaylara ve 5802 sayılı Kanununun 19 ncu maddesi mucibince de astsubaylara verilmekte olan erata mahsus elbise, kaput ve ayakkabının eğitim giyeceği olarak ve ayrıca günlük hizmet giyeceği olarak da kıyafet kararnamesiyle tesbit edilmiş bulunan bir elbiselik bir kabutluk ve bir ayakkabının verilmesini istihdaf etmektedir.

Lâyihanın esbabı mucibesinde de belirtildiği üzere günün icaplarına ve vazifelerinin arz ettiği hususiyetlere ve ihtiyaca göre istimal edilmek üzere elbiselik, kaputluk ve ayakkabı verilmesi hakkında hazırlanan lâyiha, Encümenimizce de yerinde mütalâa edilerek maddelerin müzakere-

sine geçilmiş ve lâyiha Hükümetin teklifi ve hile aynen kabul edilmiştir.

Kanun lâyihası, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Mazbata M.
Balıkesir	Muğla	İzmir
H. İmre	N. Özsan	B. Bilgin
Kâtip		
Diyarbakır	Antalya	Artvin
M. H. Ünal	K. Akmanlar	Y. Gümüşel
Aydın	Bolu	Bolu
N. Çelim	S. Bilir	N. Tütüncüoğlu
Bursa	Çorum	Çorum
H. Köymen	H. Bulgurlu	Y. Gürsel
Denizli	Diyarbakır	Eskişehir
A. R. Karaca	H. Z. Tığrel	H. Sezen
Gaziantep	İsparta	İstanbul
E. Cenani	T. Tığlı	N. Kırşan
Kastamonu	Kastamonu	Konya
N. Batur	M. İslâmoğlu	M. Bağraçak
Manisa	Nevşehir	Sinob
S. Mihçioğlu	N. Önder	Ö. Özen
Yozgad		Zonguldak
T. Alpay		H. Timur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay, askerî memur ve Muadilleriyle astsubayların giyeceğine dair kanun lâiyhası

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay ve astsubaylarından hazaarda; takım bölük, tabur, alay, tugay ve muadili birliklerle, eğitim ile ilgili müessese ve okullarda, Deniz Kuvvetlerinin gemi ve deniz araçlarında, Hava Kuvvetlerinin belirli mevzilerinde ve vilâyet merkez jandarma birlik kumandanlıklarıyla kaza jandarma kumandanlıklarında ve karakol kumandanlıklarında görevli bulunanlara; erata mahsus ve Kıyafet Kararnamesiyle tesbit edilen birer elbise, birer kaput ve birer çift ayakkabı verilir.

MADDE 2. — Seferde, kısmi seferberlikte, fevkalâde hallerde, büyük manavralarda ve her hangi bir harekâta birinci maddede yazılı giyeceklerin kimlere verileceği İcra Vekilleri Heyeti Kararnamesiyle tesbit olunur.

MADDE 3. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay ve astsubaylarına ayrıca hizmet giyeceği olarak Kıyafet Kararnamesiyle tesbit edilen birer elbise, birer kaputluk ve birer çift ayakkabı verilir.

MADDE 4. — Subay ve astsubaylara birinci maddede göre verilecek giyeceğin miadlarıyla icabında yenilenmesi erat giyeceği hakkındaki hükümlere tâbidir

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN TADİLİ

Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay, askerî memur ve muadilleriyle astsubayların giyeceğine dair kanun lâiyhası

MADDE 1. — Lâyihanın 1 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Seferde, kısmi seferberlikte, fevkalâde hallerde, büyük manevralarda ve her hangi bir harekâta 1 nei maddede yazılı giyeceklerin ayrıca kimlere verileceği İcra Vekilleri Heyeti Kararnamesiyle tesbit olunur.

MADDE 3. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay ve astsubaylarına geri alınmamak kaydıyla ayrıca hizmet giyeceği olarak Kıyafet Kararnamesiyle tesbit edilen birer elbise, birer kaputluk ve birer çift ayakkabı verilir.

MADDE 4. — Lâyihanın 4 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subay, askerî memur ve muadilleriyle astsubayların giyeceğine dair kanun lâiyhası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Hizmet giyeceğinin miadla-riyle icabında yenilenmeleri ve verlerine benzerlerinin verilmesi Millî Müdafaa ve Dahiliye vekâletlerince tesbit edilir.

MUAKKAT MADDE —
Muhtelif sebepler ile 6801 sayılı Kanun gereğince subay sınıfına geçmiyen askerî memurlar ile 6744 sayılı Kanunda tasrih edilen astsubaylıktan subay muadilliğine geçirilen bando öğretmenleri ve gedikli subaylar da yukardaki maddelere göre eğitim ve hizmet giyeceğinden faydalanırlar.

MADDE 5. — 4108 sayılı Kanunla 5802 sayılı Kanunun bu kanuna muhalif hükümleri kaldırılmıştır.

MADDE 6. — Bu kanun 1 Mart 1960 tarihinde meriyete girer.

MADDE 7. — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

13. II. 1959

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili

Devlet Vekili ve

Bas. - Yay. ve Turz. V. V.

A. Aker

Devlet Vekili

İ. Akçal

Devlet Vekili

Adliye Vekili

E. Budakoğlu

Millî Müdafaa Vekili

E. Menderes

Dahiliye Vekili ve

Hariciye V. V.

N. Gedik

MADDE 5. — Lâyihamın 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Lâyihamın 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Lâyihamın 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE —
Hükümetin muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Hariciye Vekili

Maliye Vekili

H. Polatkan

Maarif Vekili

Nafia Vekili ve

Maarif V. V.

T. İleri

Ticaret Vekili

H. Erkmén

Sih. ve İğ. Mua. Vekili

Dr. L. Kırdar

Güm. ve İnh. Vekili

H. Hüsman

Ziraat Vekili

N. Ökmen

Münakalât Vekili

M. Kurbanođlu

Çalıřma Vekili

H. Şaman

Sanayi Vekili

Bas. - Yay. ve Turz. Vekili

İmar ve İşkân Vekili

M. Berk

Koordinasyon Vekili ve

Sanayi V. V.

S. Ataman